DALAI LAMA

FII FURIOS

În lumea reală există exploatare, precum și o discrepanță considerabilă, nedreaptă, între bogați și săraci. Din perspectivă budistă, întrebarea este cum ar trebui să ne raportăm la inegalitate și la nedreptatea socială. Este contrar spiritului budist să simțim furie și indignare în astfel de circumstanțe?

Iată o întrebare interesantă. Să începem prin a aborda chestiunea mai întâi din perspectivă laică – din cea a educației. Ce propovăduim despre furie?

Eu spun adesea că ar trebui să purtăm o discuție mai serioasă și să cercetăm mai temeinic dacă așa-zisul sistem educațional modern este

îndeajuns de bine pus la punct pentru a da naștere unei societăți cu adevărat sănătoase.

Numeroși oameni de știință americani pe care îi cunosc sunt foarte preocupați de problemele sociale. De-a lungul anilor, am avut mai multe discuții despre valoarea compasiunii, iar unii dintre acești oameni de știință au făcut un experiment având ca subiecți tineri din universități.

Pe o perioadă de două sau trei săptămâni, le-au cerut studenților să practice meditația concentrată și deliberată (mindfulness), iar la finalul perioadei respective, oamenii de știință au investigat schimbările produse asupra acelor tineri. Ei au relatat că, după intervalul de timp în care au practicat meditația, studenții au devenit mai calmi, au dat dovadă de o mai mare

acuitate mentală, de mai puțin stres și, în plus, li s-a îmbunătățit memoria.

Universitatea din Columbia Britanică (Canada) a fondat o nouă instituție care cercetează modalitățile de a cultiva bunăvoința și empatia la studenți în cadrul sistemului educațional modern. Cel puțin patru sau cinci universități din Statele Unite recunosc faptul că educația modernă are anumite lacune în această privință.

În sfârșit, astăzi sunt analizate posibilele soluții la problema sesizată, propunându-se modalități de ameliorare a sistemului de învățământ.

Dacă nu va exista o mișcare globală cu scopul de a îmbunătăți educația și de a acorda mai multă atenție eticii, acest demers va dura foarte mult și va fi unul foarte dificil.

Bineînțeles, în Rusia și în China există același pericol, lucru valabil și în India. Totuși, India s-ar putea să fie într-o situație ceva mai bună, asta datorită valorilor tradiționale de natură spirituală moștenite, chiar dacă acolo problema nu este gândită în termeni din sfera logicii și a rațiunii.

Japonia este o țară modernizată, așadar occidentalizată – și, prin urmare, problemele lumii occidentale se fac simțite de asemenea în spațiul nipon. În urma adoptării sistemului educațional modern, valorile tradiționale și familiale au fost afectate. În Vest, puterea Bisericii și sprijinul pe care aceasta îl acordă familiei s-au diminuat, iar societatea a fost nevoită să suporte consecințele negative. Și în Japonia, influența instituțiilor

religioase s-a atenuat, astfel că familiile au avut de suferit.

Să discutăm acum despre rolul pe care îl pot juca oamenii credincioși în ceea ce privește rezolvarea problemelor sociale. Toate instituțiile religioase au aceleași valori fundamentale – compasiunea, iubirea, iertarea, toleranța. Însă ele manifestă și cultivă aceste valori în maniere diferite. Religiile care acceptă existența lui Dumnezeu au o abordare aparte față de cele care nu o acceptă, așa cum se întâmplă în cazul budismului. Actualul papă este un teolog foarte sofisticat și, cu toate că e lider religios, subliniază permanent ideea că rațiunea și credința trebuie să coexiste.

Religia care se bazează doar pe credință se poate transforma și poate eșua în misticism, pe

când rațiunea îi dă credinței un fundament și o face relevantă pentru viața de zi cu zi.

În cadrul budismului, de la bun început, credința și rațiunea trebuie să meargă mână în mână întotdeauna. Dacă rațiunea lipsește, rămâne doar credința oarbă – un aspect pe care Buddha l-a respins. Credința noastră trebuie să se bazeze pe învățăturile lui Buddha.

Buddha a propovăduit mai întâi Cele Patru Adevăruri Nobile, fundamentul întregii doctrine budiste, potrivit cărora legea cauzei și efectului guvernează tot ceea ce există.

El a respins ideea vreunui dumnezeu care ar fi creatorul tuturor lucrurilor. Budismul pornește de la înțelegerea logică a faptului că fericirea și suferința apar din cauze particulare. Așadar, budismul este rațional de la început,

în special școlile budiste bazate pe tradiția sanscrită, inclusiv budismul japonez – cu alte cuvinte, budismul care continuă tradiția marii universități Nalanda* din India antică.

Potrivit tradiției Nalanda, totul trebuie înțeles conform rațiunii. Mai întâi, trebuie să fim sceptici și să ne îndoim de orice, așa cum facem în lumea modernă. Scepticismul ne ridică o serie de întrebări, întrebările conduc la investigație, iar investigația și experimentarea dau naștere la răspunsuri.

---

* Nalanda a fost un vechi centru de învățământ superior în Bihar, India. Universitatea, situată la 88 de kilometri de orașul Patna, a fost un important lăcaș dedicat studiilor religioase începând din secolul al V-lea d.H. și până în anul 1197.

„Budismul pornește
de la înțelegerea logică
a faptului că
fericirea și suferința
apar din cauze particulare.“

Budiștii nu cred în învățăturile lui Buddha numai pentru că au fost expuse de acesta. Noi abordăm învățăturile cu o atitudine sceptică, după care cercetăm dacă sunt sau nu adevărate. Odată ce am descoperit că o învățătură este realmente corectă, atunci o putem accepta.

Învățăturile budiste nu sunt doar simplu misticism; ele se sprijină temeinic pe rațiune.

Budismul japonez a deviat considerabil de la această abordare bazată pe rațiune. De exemplu, în budismul zen, obiectivul este să transcenzi logica verbală. În cadrul credinței Nembutsu [care ține de școala Pământului Pur], scopul constă în a te încrede total în puterea salvatoare a lui Buddha Amida.

Deoarece pun accent pe transcenderea logicii și pe abandonul de sine, budiștii japonezi

Inechitate, exploatare, o falie considerabilă între bogați și săraci – toate sunt realități ale lumii noastre. Oare cum ar trebui să ne raportăm la toate acestea din perspectivă budistă? Să fie furia în răspăr cu sentimentul de serenitate la care ne îndeamnă maeștrii spirituali?

Nicidecum. **Sanctitatea Sa Dalai Lama** ne sugerează că nu trebuie să rămânem nepăsători în fața nedreptăților și ne învață cum să ne transformăm indignarea în acțiune pozitivă. Furia, susține el, e de două tipuri. Iar dintre ele, merită cultivat acela născut din compasiune. Care e cheia? Să identificăm acea furie benefică, productivă și să îi canalizăm energia spre transformarea societății într-o lume mai bună.

curteaveche.ro
ISBN 978-606-44-0924-9
9 786064 409249

CURTEA VECHE